

28. helluntain jälkeinen viikko, keskiviikko

Päivän epistola

(2. Tim. 4: 9 – 22)

”Poikani Timoteus, koeta päästä pian luokseni. Demas on tähän maailmaan mieltynään jättänyt minut ja lähtenyt Tessalonikaan. Drescens on mennyt Galatiaan ja Titus Dalmatiaan. Vain Luukas on täällä kanssani. Ota Markus mukaasi, sillä hänestä olisi minulle paljon apua. Tykikoksen olen lähettänyt Efesokseen. Tuo mukanaasi myös viittani, jonka jätin Troakseen Karpoksen luo, sekä kirjat, ennen kaikkea pergamenttikääröt. Kupariseppä Aleksandros on tehnyt minulle paljon pahaa, mutta Herra kyllä maksaa hänelle hänen tekojensa mukaan. Varo sinä häntä, sillä hän on vastustanut kiivaasti meidän opetustamme. Kun ensimmäisen kerran puolustauduin oikeudessa, ei kukaan tullut avukseni vaan kaikki jättivät minut yksin. Älköön sitä luettako heille viaksi! Herra kuitenkin auttoi minua ja antoi minulle voimaa, jotta voisin saattaa julistustyöni päätökseen ja evankeliumin kaikkien kansojen kuuluville, ja näin pelastun leijonan kidasta. Herra pelastaa vastedeskin minut kaikesta pahasta ja vie minut turvaan taivaalliseen valtakuntaansa. Hänen on kunnia aina ja ikuisesti. Aamen. Sano terveisiä Priscalle ja Aquilalle sekä Onesiforoksen perheelle. Erastos jäi Korinttiin. Trofimoksen, joka oli sairaana, jätin Miletokseen. Yritä päästä tulemaan ennen talvea! Sinulle lähettävät terveisiä Eubulos, Pudens, Linos, Claudia ja kaikki veljet. Herra olkoon sinun henkesi kanssa! Armo teille!

”Koeta päästä pian luokseni.” Paavali on hieman aikaisemmin kirjoittanut: ”Minut itseni uhrataan jo pian, lähtöni hetki on tullut” (2. Tim. 4: 6). Paavali tiedostaa lähestyvän kuolemansa ja siksi kehottaa Timoteusta tulemaan luokseen. Hän toistaa kehotuksensa tekstimme loppupuolella: ”Yritä päästä tulemaan ennen talvea!” Tämä voi myös viitata Välimeren purjehdusolosuhteisiin, sillä talvella purjehtiminen voi olla vaarallista.

Demas mainitaan kirjeessä Filemonille (Filem. 24) ja kolossalaisille (Kol. 4: 14) Paavalin työtoverina. Nyt hän on jättänyt Paavalin ”tähän maailmaan mieltynään”. Kirkko näkee hänet varoittavana esimerkkinä ja kehottaa kristittyjä elämään nöyrästi ja katumuksessa ajattelematta itsestään mitään liikaa. Crescens mainitaan vain tässä, emme tiedä hänestä mitään. Galatia tarkoittaa Vähä-Aasian aluetta (nykyisessä Turkissa). Luukas on lääkäri Luukas, Luukkaan evankeliumin ja Apostolien tekojen kirjoittaja. Kuoleman lähestyessä Paavali kärsii siitä, että monet ovat hylänneet hänet. Tässä toistuu Jeesuksen kohtalo (vrt. Matt. 26: 56, Mark. 14: 50).

Paavali pyytää Timoteusta ottamaan mukaansa Markuksen. Todennäköisesti kyse on Barnabaan serkusta, Johannes Markuksesta, jota kirkko pitää Markuksen evankeliumin kirjoittajana. Markuksella ja Paavalilla oli välirikko (Ap.t. 13: 13; 15: 37 - 40), joka korjaantui myöhemmin (Kol. 4: 10). Tykikos mainitaan Paavalin kirjeessä Titukselle (Tit. 3: 12).

Paavali pyytää Timoteusta tuomaan hänen tavaroitaan. Tämä kohta tekstistä osoittaa, että Paavali pyrki olemaan omavarainen. Tärkeimpänä ovat kirjat ja pergamenttikääröt, siis asiat, jotka liittyvät hengelliseen elämään. Ainoa ruumiiseen liittyvä asia on viitta, kyse lienee lämpimästä talviviitasta. Karpoksesta, jonka hallussa viitta oli, ei ole muita mainintoja.

Kupariseppä Alesandroksen asia on myös epäselvä. Jos hän liittyi jakeessa kuusitoista olevaan oikeudenkäyntiin, niin silloin teksti ”on vastustanut kiivaasti meidän opetustamme” pitäisi kääntää ”on vastustanut meidän perustelujamme”. Paavali on maininnut Aleksandros -nimisen henkilön aikaisemmin (1. Tim. 1: 20), mutta emme tiedä, onko kyse samasta henkilöstä. ”Herra kyllä maksaa hänelle hänen tekojensa mukaan” heijastaa Psalmeja (Ps. 62: 12 – 13) ja Sananlaskuja (Sananl. 24: 12).

Vaikka Paavali koki tulleen hylätyksi (”kaikki jättivät minut), niin Herra auttoi häntä. Jumala siis ei hylännyt Paavalia. Hän sai ”julistustyönsä päätökseen ja evankeliumin kaikkien kansojen kuuluville”. ”Pelastuin leijonien kidasta” on lainaus Psalmeista (Ps. 22: 22). Kyseinen psalmi kertoo, kuinka Jumala puolustaa vanhurskasta, joka kärsii vainottuna. Jumalan pelastava toiminta leijonilta on esillä myös Danielin kirjassa (Dan. 6: 21). Paavali oli jo aikaisemmin kertonut, että Herra on pelastanut hänet ”vainoissa ja kärsimyksissä” (2. Tim. 3: 11).

Sitten tulevat lopputervehdykset. Prisca ja Aquila olivat aviopari, joka työskenteli läheisesti Paavalin kanssa. Maininta ”Onesiforoksen perheelle” voi sisältää ajatuksen, että itse Onesiforos on jo kuollut. Erastus ja Trofimos olivat myös Paavalin työtovereita. Eubulos, Pudens ja Claudia ovat tuntemattomia. Vain Linoksesta on tietoa. Ortodoksisen kirkon perinteessä häntä pidetään Rooman ensimmäisenä piispana (vrt. Ireneos, Eusebios). Katolisen kirkon perinteen mukaan hän oli Pietarin seuraaja Rooman piispana.

”Armo teille!” päättää apostoli Paavalin toisen kirjeen Timoteukselle.

Päivän evankeliumi

(*Luuk. 20: 1 – 8*)

”Siihen aikaan, kun Jeesus opetti temppelissä kansaa ja julisti hyvää sanomaa, ylipapit ja lainopettajat tulivat yhdessä vanhimpien kanssa hänen luokseen ja sanoivat hänelle: ”Kerro meille, millä valtuuksilla sinä tällaista teet. Kuka on valtuuttanut sinut tähän?” Jeesus vastasi heille: ”Minäkin teen teille kysymyksen. Sanokaa te minulle, oliko Johanneksen kaste peräisin taivaasta vai ihmisistä.” He neuvottelivat keskenään: ”Jos sanomme : ”Taivaasta”, hän sanoo: ”Miksi sitten ette uskoneet häntä? Jos taas sanomme: ”Ihmisistä”, niin kansa kivittää meidät, se kun uskoo lujasti, että Johannes oli profeetta.” Niin he vastasivat, etteivät tienneet sitä. Silloin Jeesus sanoi: ”En minäkään sitten sano teille, millä valtuuksilla minä kaikkea tätä teen.”

Sama teksti löytyy Matteukselta (Matt. 21: 23 – 27), Markukselta (Mark. 11: 27- 33) ja Johannekselta (Joh. 2: 18 – 22).

Luukkaan evankeliumissa ennen tätä kertomusta Jeesus oli opettanut muualla kuin Temppelissä ja Hänen vastustajiaan olivat olleet fariseukset. Nyt Jeesus opettaa Temppelissä ja Hänen vastustajiaan ovat ylipapit, kirjanoppineet, vanhimmat ja saddukeukset, fariseuksia tässä ei mainita. Tässä alkaa viimeinen opetussarja ennen Hänen kärsimyksiään. Jeesus ei käytä väkivaltaa, mutta Hänen vastustajansa tulevat käyttämään väkivaltaa Häntä vastaan.

Tässä kertomuksessa Jeesukselta kysytään valtuuksia ja Hän osoittaa olevansa Jumalan valtuuttama profeetta. Kertomuksessa verrataan kansaa Israelin uskonnollisiin johtajiin. ”Tällaista teet” ei viittaa vain tähän Jeesuksen matkaan Jerusalemiin tai Temppelin puhdistamiseen, vaan koko Hänen julkiseen toimintaansa.

Ylipappien, lainopettajien ja vanhimpien kysymyksiellä valtuuksista oli tietty oikeutus. Vanhan testamentin mukaan Leevin jälkeläisten eli leeviläisten tehtävänä oli huolehtia Temppelistä (4. Moos. 4) ja sen järjestyksestä. Jeesus ei kuulunut Leevin jälkeläisiin vaan Juudan jälkeläisiin (vrt. Luuk. 3: 33). Jeesuksen valta toimia Temppelissä liittyi toiseen asiaan. Hän on ylimmäinen pappi Melkisedekin järjestyksen mukaan (Ps. 110: 4), papillista sukuhaaraa, joka on paljon suurempi kuin Leevin, sillä Hänen valtansa tulee Isältä Jumalalta. Heprealaiskirje käsittelee Melkisedekin pappeutta erityisesti luvussa seitsemän.

Keskustelu, joka käytiin uskonnollisten johtajien kesken, osoittaa, etteivät ylipapit hyväksyneet Johanneksen suorittamaa kastetta. Heidän vastauksensa Jeesukselle on samanlainen kuin

aikaisemmin fariseukset ja lainopettajat osoittivat Johannes Kastajalle (Luuk. 7: 29 – 30). Molemmissa tapauksissa uskonnolliset johtajat torjuvat Jumalan sanan mutta kansa vastaanottaa sen.

Jos Johannes Kastajan valtuutus tuli Jumalalta niin samalla tavoin Jeesuksen valtuutus tuli Jumalalta. Nyt Jeesus, Jumalan valtuuttamana, julistaa Temppelissä Jumalan tahtoa ja oikean jumalanpalvelemisen tapaa ja merkitystä.